

Prolog : 1880/1881

Han forstod ikke sine tanker eller det, der rejste ham fra sit leje. En pludselig trang til hendes nærhed, en usagt kalden, der måske havde med flammerne fra det nedbrændte blegeskur at gøre, fik ham til at vende sig i halmen og sætte sit tunge, ugidelige legeme i gang. Måske det hang sammen med de bydende, brændende øjne, der ofte fyldte hans sind og antydede, at der var noget, han skulle og måtte. Et kald, han var født til, og som kun ventede på ham. Ventede, at han skulle spille sin rolle.

Nu stod han med bankende hjerte foran hende, og vidste ikke hvorfor, eller hvad han ville hende, og hun stirrede forskræmt tilbage på ham, mens hendes bryst hævede og sænkede sig i en uens rytme. Han kunne ikke se tegn på, at hun følte som han; at hun ligeledes var et redskab, en del af noget langt større og mægtigere, og pludselig mistede han kontakten med hendes sjæl. Hun drev bort fra ham, fjern i blikket. Hans eget åndedræt hørtes tydeligt i det lille rum, og han smilede, da en pludselig vellyst strøg gennem hans krop i varme, bølgende stråler.

- Mor! hviskede han, bange for sin egen stemme.

Hun svarede ikke, men en næppe hørlig jamren kvaltes i hendes svælg.

Da drifterne overskyggede hans forvirrede og fremmede tanker og fordrev hans velkendte krop, troede han, han sov. Han lå

igen hos sin mor, der lugtede så godt og trygt, og han drømte, at han søgte tilbage i hendes inderste

De voldsomme slag mod hans kinder, hendes knyttede hænder mod hans ryg og svage, spiste hulk, forsvandt, da han endelig fuldbyrdede, hvad han var bragt til jorden for at gøre. Tilfredsstillelse fyldte hans oprørte indre, og han takkede noget højere end sig selv, fordi det denne gang var lykkedes. De før så bydende øjne syntes nu at se anerkendende på ham, og han følte sig glad. Lettere forvirret over moderens kridhvide ansigt, mens denne uforklarlige glæde boblede i ham, trak han sig langsomt væk ...

*

Hun var lige ved at falde i søvn, da hun fornemmede ham ved sin side. Helt stille stod han og betragtede hende med et ukendt, nærmest grådigt udtryk i det smukke ansigt. Hun fik kvalme, og en tidligere ligeså uvirkelig oplevelse dansede for hendes øjne, så hun mistede evnen til at se det, der i virkelighedens nu tårnede sig truende op ...

- Tino! Hvorfor?

Hun lukkede øjnene for erkendelse og troede sig hjælpeløst tilbage på øen.

*

Da hun langt senere vågnede ved, at han forlod hendes leje for at søge tilbage til sit eget, vidste hun ikke, hvad hun skulle tro. I drømmene var det Tino eller djævelen, der igen tilkæmpede sig

sin vilje, men noget endnu mere grusomt og langt mere virkeligt hviskede hende i øret. Med en bevægelse, der smertede gennem ryggen, rejste hun sig og stirrede forvildet ud i natten. Anstrengt lyttede hun efter hans åndedrag, men det var lyden af tunge skridt over gulvet, der nåede hende. Langsomt lod hun sig igen falde ned i sengehalmen, mens hun med et forpint udtryk i øjnene forgæves søgte et fast holdepunkt i mørket.

- Præsten må hjælpe mig, tryglede hun og virrede med det indbundne hoved. - Ingen andre kan, og djævelen er over os

Efter nætter gennemlevet i et uvirkeligt skær, nætter med erkendelsens smerte og slutteligt det uundgåelige resultat, så hun ingen anden udvej end fader Røske. Ikke fordi hun fandt særlig tillid til ham eller hans forkyndelse, men simpelthen fordi hun ikke længere var i stand til at bilde sig ind, at det hele var en drøm ...

Med en alt andet end overbevisende håndbevægelse bød præsten hende indenfor, mens han anstrengte sig for at ihukomme, hvem hun var, og hvad han burde vide om hende. Selv plejede han i det skjulte at stolte sig en anelse over at kende de fleste af sine sognebørn, og helt fremmed var denne lidet afholdte skabning ham da heller ikke. Hun hørte til i ledvogterhuset mod nord, datter af Søren, der kom galt ad dage. Han, som var blevet mere og mere underlig og sær, efter hvad folk sagde, var pludselig en dag som sunket i jorden. Hans hustru Karen, kildekonen, lod ikke til at savne ham, og rygtet sagde, hun selv var skyld i hans mystiske forsvinden.

Fader Røske plirrede med de små øjne og gned sine

skinnende, krogede hænder. Han mindede om en vingeskudt krage, som flaksede for at undslippe nettet. Sara lod sin tunge krop falde ned på det budte sæde, en skæv skammel på tre ben, der faretruende vippede under hendes ikke ringe vægt. Tørklædet strammede hun til om sit stadig sorte hår, og en grov tunge fugtede den brede mund.

Præsten satte sig på hug i sin slidte kjole foran ildstedet med ryggen til hende, og tavsheden fyldte rummet. Sara fortrød så småt, hun var kommet; stilheden gjorde hende urolig og fik hjertet til at banke alt for hurtigt i hendes bryst. Nervøst rømmede hun sig og flyttede på fødderne, så træskoene larmede brutalt og anklagende mod den gamle. Da han faldt forover af forskrækkelse og landede på sine knæ tæt ved den glødende aske, rejste Sara sig hastigt.

- Om forladelse, Guds udsendte! Om forladelse!

Fader Røske vægrede for sig med den ene arm og vinkede hende med en irriteret bevægelse bort med den anden. Hendes væsen var ham dybt og inderligt imod, og hastigt gav han sig til at fremsige en indre bøn: ... Giv mig styrke og kræfter, kære Fader, til at bære over med også denne kvinde og hendes kvide. Jeg er kun et stakkels menneske, mens du, kære Gud ...

Karen Korskilde levede efter sin mands forsvinden som udstødt, og den samme skæbne måtte datteren Sara lide under sin opvækst. Hun var tung, klodset og meget lidt køn - en obskøn blanding af Sørens vege og sært egocentriske væsen og moderens dominerende, udspekulerede gemyt. Under moderens langvarige sygdom, var det Sara, der stod hende bi, Sara, der ofrede sin egen ungdom. Men hun var mørk som natten, og da den omvendte sigøjner Tino i sit vanvid kastede sine øjne på hende og erfarede hendes navn, var begges skæbne beseglet. Efter Karens død var Sara et nemt offer, og nu havde hun brug for hans, Guds ydmyge tjeners hjælp

Atter slugte Røske sit modvillige spyt og strammede øjnenes retning op, så han var i stand til at møde hendes letfordærvelige blik.

- Sara Korskilde? Ja?

Hendes overkrop nikkede energisk, og de gule tænder blottedes, så det glinsede om den brune, smudsige, næsten læbeløse mund. Hun greb fat i hans kjole, og han mærkede styrken i de kloagtige fingre.

- Sorte Sara! hvæsedede hun. - Tør præsten overhovedet være hende nær?!

Hun lo skurrende, og han trak næseborene sammen og så mod himlen, der brat blev gjort til skamme af det gulnede loft.

- Sæt dig, Sara Korskilde, og lad Guds fred hvile en stund!

Selv skrædede han over gulvet og stillede sig igen med ryggen til hende og betragtede den nedgående sols linier mod horisonten. Han tænkte, at hun ville fortælle ham noget, han helst var foruden, at hun ville trænge sig ind på hans barmhjertighed på en måde, han ingenlunde kunne stå inde for, og han forholdt sig tavs og afventende. Hun skulle ikke få det let med ham, den Sara

Hun havde igen sat sig, og de krogede ben stak underligt ud foran hende, søgte ligesom over mod ham, som om de slet ikke tilhørte hendes krop. Han gøs, da han vendte sig og mødte hendes ulmende øjne.

- Præsten måske tror, én er blevet gal, men den risiko må man løbe ...

Hun fugtede de smalle, usynlige læber med sin ru tunge og hviskede:

- Han må tro, hvad han vil! Én kan ikke længere stå alene med byrden, Gud må ta` sin del!

Hun skummede hvidt over de gule tænder, og fader Røske løftede en hånd.

- Sara! Sara, menneske, hør dog! Du må ikke lade din vrede

vende mod Gud, hører du? Og ved du hvorfor?

Uden at afvente svar fortsatte den velstuderede stemme:

- Fordi Sara, Gud kan ikke hjælpe dig, hvis du forinden har fornægtet ham! Det er vel forståeligt? Søg din Gud, fold dine hænder og bed ham være med dig, også i denne stund, hvor du føler dig alene!

Hendes reaktion kom fuldstændig bag på ham, og han oplevede sig selv på tilbagetog fra denne pludselige furie, der med et vederstyggeligt hop forlod stolen og gjorde front mod ham. Det sorte hår blev blottet i bevægelsen, da tørklædet gled ned i nakken. De gnistrende øjne lyste som kul, og han følte kvalmen i halsen, da endnu et hop bragte hendes krop så tæt til hans, at han kunne mærke pustet fra hendes sure mund:

- Sara har mødt djævelen, fader! I egen skikkelse! Tror præsten, hun regner med at kunne undslippe sin skæbne? Tror han, hun forventer nåde? Aldrig!

Sorte Sara lo, og der var intet, han kunne gøre andet end at lytte.

Hun havde tidligt i morgenstunden været til skovs for at samle tørv, da hun hørte en lyd som fra en klagende kat. Forsigtigt havde hun fulgt lyden, og der i skovbunden en halv mils penge fra det nordlige gærde lå et barn svøbt i gamle særke. Sara havde bragt det med sig hjem, men kunne ikke føde det. Barnet skreg i ét væk. Utålmodighed havde ulmet i sønnen Augusts øjne, og hun frygtede, han ville gøre en ulykke på barnet, om det fortsat havde ophold i ledvogterhuset.

- Præsten forstår ikke Augusts svære sind ... drengen er forbandet! Af sin egen fader!

*